

RAPORTUL nr. 2

Misiunea de Monitorizare a întrunirilor

Perioada de monitorizare: 1 – 30 septembrie 2018

5 octombrie 2018

Toate drepturile sunt protejate. Conținutul Raportului poate fi utilizat și reprodus în scopuri non-profit și fără acordul prealabil al Asociației Promo-LEX, cu condiția indicării sursei de informație.

Misiunea de Monitorizare a întrunirilor publice este finanțată de The International Center for Not-for-Profit Law (ICNL).

Opiniile exprimate în rapoartele publice ale Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

Cuprins

INTRODUCERE.....	3
METODOLOGIA DE MONITORIZARE	4
GLOSAR	6
Modificările constatate în baza situațiilor analizate în perioada 1-31 august 2018 din <i>Raportul intermediar nr. 1 de monitorizare a întrunirilor</i>	7
14.09.2018. Chișinău. Dispoziția Primarului mun. Chișinău nr. 689-d cu privire la limitarea temporară a accesului publicului în anumite locuri publice din municipiul Chișinău în perioada 14 - 15 septembrie 2018.....	7
20.09.2018 Comrat, UTA Găgăuzia. Încetarea dispoziției privind interzicerea manifestațiilor culturale și sportive în UTA Găgăuzia	8
Situațiile analizate în perioada 1 - 30 septembrie 2018.....	9
01.09.2018. Chișinău. Marșul Centenar.....	9
1-14.09.2018. Chișinău. Grădina Publică Ștefan cel Mare, în preajma cafenelei Guguță. OccupyGuguță.....	17
14.09.2018. Chișinău. Declarațiile președintelui RM cu privire la interzicerea manifestațiilor LGBT.....	20
RECOMANDĂRI	22

INTRODUCERE

Asociația Promo-LEX este o asociație obștească, care are drept scop dezvoltarea democrației în Republica Moldova, inclusiv în regiunea transnistreană, prin promovarea și protejarea drepturilor omului, monitorizarea proceselor democratice și consolidarea societății civile.

Informația prezentată și analizată în raport este colectată prin intermediul rețelei naționale de observatori ai întrunirilor publice, care se organizează într-o Misiune de Monitorizare (în continuare MM).

Raportul nr. 1 este un raport intermediar, al cărui scop este de a prezenta o imagine nepărtinitoare a modului în care este asigurat și respectat dreptul la întrunire în Republica Moldova.

Obiectivele specifice ale raportului intermediar sunt: diagnosticarea în timp real a procedurilor de organizare și desfășurare a întrunirilor publice, analiza acțiunilor actorilor implicați în organizarea și desfășurarea întrunirilor, identificarea tendințelor pozitive și negative privind aplicarea directă a legii, responsabilizarea actorilor implicați în toate etapele, prin formularea de concluzii și recomandări.

METODOLOGIA DE MONITORIZARE

MM nu analizează toate întrunirile care au avut loc în perioada de referință. Întrunirile monitorizate sunt selectate de către coordonatorul MM, fiind alese întrunirile cu un număr considerabil de participanți, întruniri care prin caracterul lor ar putea pune probleme de organizare sau provoca desfășurarea unor contra-manifestații. Rapoartele de monitorizare făcute la locul desfășurării întrunirilor, presupun înregistrarea activității tuturor actorilor implicați în procesul de organizare și desfășurare a întrunirilor publice: autoritățile administrației publice locale, forțele de ordine, organizatorii și participanții la întruniri, alte autorități publice relevante, precum și terțe persoane implicate. Standardele internaționale la care se face referire în acest raport sunt cele care se conțin în Convenția Europeană a Drepturilor Omului, Recomandările OSCE/ODIHR privind Libertatea întrunirilor pașnice și jurisprudența CEDO.

Toți observatorii implicați în procesul de monitorizare sunt instruiți în cadrul seminarelor organizate de către MM Promo-LEX. Concomitent aceștia semnează Codul de conduită al observatorului național independent Promo-LEX, obligându-se să acționeze operativ, cu bună credință și în mod non-partizan. Activitatea tuturor observatorilor este coordonată de echipa centrală a Asociației. Drept surse complementare pentru elaborarea rapoartelor publice ale MM servesc informațiile oficiale și cele publice, declarațiile actorilor implicați, precum și alte date și informații obiective din spațiul informațional, care au devenit publice prin intermediul site-urilor instituțiilor relevante.

MM Promo-LEX nu este un organ de anchetă și nu își asumă obligația expresă de a proba constatările observate. Cu toate acestea, rapoartele observatorilor sunt însoțite, în măsura posibilităților, de probe foto și video care pot fi puse doar la dispoziția autorităților de drept în cadrul unor investigații oficiale, în baza solicitărilor corespunzătoare.

Promo-LEX gestionează platforma web www.monitor.md unde orice persoană poate semnala evenimente din cadrul întrunirilor publice. Aceste semnalări sunt, de asemenea, analizate și verificate pentru a putea face concluziile de rigoare.

Expunerea raportului intermediar este sumară și cuprinde doar informațiile obținute până la data scrierii raportului. Concluziile finale vor fi formulate în cadrul raportului final de monitorizare. Pentru o mai bună înțelegere a analizei situațiilor, conținutul este împărțit în trei componente:

- constatări (sinteza situației obținute din rapoartele de monitorizare a observatorilor, analiza documentelor/ datelor din spațiul public, suprapunerea declarațiilor actorilor implicați);
- încadrare juridică (analiza succintă a normelor legale naționale, după caz internaționale, care se aplică situației descrise în constatări și în baza cărora sunt formulate concluziile);

- concluzii (expunerea subiectivă a echipei de analiză bazată pe constatările expuse racordate la normele de drept);

Misiunea de monitorizare își va desfășura activitatea pentru o perioadă de 6 luni, începând din data de 1 august 2018. Astfel că MM Promo-LEX intenționează prezentarea a 5 rapoarte intermediare și un raport final, care va prezenta informațiile generalizate pentru întreaga perioadă inclusiv și a 6-a lună de monitorizare.

Misiunea de monitorizare a libertății de întrunire în RM, reprezintă o inițiativă lansată de membrii Asociației Promo-LEX, susținută parțial de către The International Center for Not-for-Profit Law (ICNL). Opiniile exprimate în rapoartele publice ale Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al ICNL.

GLOSAR

Întrunire - prezență temporară și intenționată a unui grup de persoane, aflate împreună cu scopul exprimării unor idei sau atitudini.

Întrunire prioritară – potrivit art. 11 al. 4 a Legii nr. 26, prioritară se consideră întrunirea care a fost notificată înaintea celorlalte.

Întrunire spontană - întrunire ale cărei inițiere și desfășurare reprezintă un răspuns direct și imediat la evenimentele din societate și care, din punctul de vedere al participanților la aceasta, nu poate fi amânată, motiv pentru care procedura ordinară de notificare nu este posibilă.

Întruniri simultane - întruniri care se desfășoară în același loc și în același timp, care pot avea sau nu aceleași motive sau scopuri, ai căror organizatori pot avea opinii similare, diferite sau contradictorii.

Contra-manifestație - întrunire care are un scop și mesaj opuse altei întruniri și care de obicei are loc în același perimetru cu întrunirea de bază.

Declarație prealabilă – documentul depus de organizatorul unei întruniri la autoritatea administrației publice locale prin care notifică intenția și condițiile de desfășurare a unei întruniri.

Drept preferențial – dreptul autorității prevăzut de art. 5 al. 3 a Legii 26, ca în cazul desfășurării unor acțiuni oficiale să declare închise temporar accesului publicului anumite locuri care, în mod obișnuit, sânt deschise accesului nelimitat al tuturor persoanelor.

Pentru detalii referitoare la modul de organizare a întrunirii, precum și lista tuturor noțiunilor referitoare la întruniri, poate fi accesat Ghidul cu privire la organizarea și desfășurarea întrunirilor, (a se vedea https://promolex.md/wp-content/uploads/2017/06/doc_1233075038.pdf).

Modificările constatate în baza situațiilor analizate în perioada 1-31 august 2018 din *Raportul intermediar nr. 1 de monitorizare a întrunirilor*

14.09.2018. Chișinău. Dispoziția Primarului mun. Chișinău nr. 689-d cu privire la limitarea temporară a accesului publicului în anumite locuri publice din municipiul Chișinău în perioada 14 - 15 septembrie 2018

Context:

- ⇒ La data de 24.08.2018, la solicitarea SPP și în contextul organizării și desfășurării sărbătorilor naționale Ziua Independenței și Ziua Limbii, a fost adoptată Dispoziția Primăriei mun. Chișinău nr. 649-d din 24.08.2018. Aceasta a dispus sistarea întrunirilor solicitate a fi desfășurate în ziua de 27.08.2018 în perimetrul mai multor străzi din centrul Chișinăului (inclusiv bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, în perimetrul str. Sfatul Țării – str. A. Pușkin, precum și str. Mitropolit Bănulescu – Bodoni, în perimetrul str. Mitropolit Dosoftei – str. București.
- ⇒ Promo-LEX a constatat că prin adoptarea Dispoziției nr. 649-d din 24.08.2018, Primăria și-a depășit competențele atribuite de lege, și a încălcat principiul prezumției în favoarea desfășurării întrunirii, când a dispus sistarea în bloc a tuturor întrunirilor din perimetrul străzilor menționate.¹

Constatări:

- La data de 14.09.2018 a fost emisă *Dispoziția Primarului mun. Chișinău 689-d²* prin care a fost dispusă închiderea temporară a accesului publicului în perimetrul străzilor Maria Cibotari - 31 August 1989 - Nicolae Iorga – București în municipiul Chișinău, în perioada 14-15 septembrie 2018.
- Dispoziția nu dispune sistarea întrunirilor în perimetrul și perioada indicată, așa cum prevedea *Dispoziția Primarului mun. Chișinău 649-d privind limitarea temporară a accesului publicului în anumite locuri publice din municipiul Chișinău, în ziua de 27 august 2018³* precum și alte dispoziții similare emise de Primarul mun. Chișinău anterior.
- Dispoziția a fost emisă ca urmare a demersului Serviciului de Protecție și Pază de Stat nr. 2/1379 din 13.09.2018 referitor la vizita oficială în Republica Moldova a Eminenței Sale Cardinalul Pietro PAROLIN, Secretarului de stat al Vaticanului, care a participat la congresul Mondial al Familiei, desfășurat sub egida Președintelui Republicii Moldova în perioada 14 -15 septembrie 2018.

¹ <https://promolex.md/wp-content/uploads/2018/09/Raport-intermediar-de-monitorizare-a-intrunirilor-august-2018.pdf>, pag. 17.

² <https://chisinau.md/doct.php?l=ro&idc=492&id=23508>

<https://chisinau.md/download.php?file=cHVibGJlL3B1YmxpY2F0aW9ucy8yMzUwODQ5Ml9tZF82ODlfZC5wZGY%3D>

³ <https://chisinau.md/doct.php?l=ro&idc=492&id=23376&t=/Primarul/Dispozitii/Dispozitia-nr-649-d-din-24-august-2018-Cu-privire-la-limitarea-temporara-a-accesului-publicului-in-anumitelocuri-publice-din-municipiul-Chiinau-in-ziua-de-27-august-2018>

- La data de 14.09.2018, spațiul din fața intrării în Palatul Republicii cuprins în perimetrul indicat, a fost închis accesul publicului. Solicitări de organizare a întrunirilor în perioada 14-15 septembrie în spațiul respectiv nu au fost înregistrate.

Concluzii:

- ❖ Modificarea operată de Primăria mun. Chișinău la textul standard al dispozițiilor de închidere a accesului public în anumite spații pe durata acțiunilor oficiale este binevenită și aduce documentul în concordanță cu atribuțiile prevăzute de legislație.

20.09.2018 Comrat, UTA Găgăuzia. Încetarea dispoziției privind interzicerea manifestațiilor culturale și sportive în UTA Găgăuzia

Context:

- ⇒ La data de 23.08.2018, în contextul majorării numărului de cazuri de infectare cu rujeolă și în baza Procesului-Verbal al Comisiei UTA Găgăuzia privind situațiile excepționale,⁴ Comitetul Executiv al UTA Găgăuzia a aprobat Decizia privind interzicerea manifestărilor culturale și sportive în UTA Găgăuzia.⁵ Interdicția a fost dispusă fără indicarea unui termen.
- ⇒ Promo-LEX a constatat că prin aprobarea Dispoziției privind interzicerea manifestărilor culturale și sportive în UTA Găgăuzia, Comitetul Executiv al UTA Găgăuzia și-a depășit competențele conferite de Legea privind întrunirile. Menționăm că conform prevederilor art. 14, alin. 5 și 6 din Legea nr. 26 din 22.02.2008 privind întrunirile, Decizia de interzicere aparține instanței de judecată și poate fi aplicată individualizat pentru fiecare întrunire separat.⁶

Constatări:

- La data de 20.09.2018, în contextul diminuării cazurilor de contagiare cu rujeolă, *Comisia UTA Găgăuzia privind situațiile excepționale* a adoptat o Decizie prin care a fost abrogată prevederea privind interzicerea manifestațiilor culturale și sportive în UTA Găgăuzia. Totuși, pentru satele Beșghioz, Cazaclia și Copceac a fost menținută interdicția privind organizarea întrunirilor cu caracter cultural distractiv.
- Comitetul Executiv al UTA Găgăuzia nu a semnat o decizie privind revizuirea prevederilor Deciziei nr. 25/1 din 23 august 2018⁷ în baza deciziei *Comisiei UTA Găgăuzia privind situațiile excepționale*. Prin urmare, constatăm o lipsă de

⁴ <https://cesmakuu.md/wp-content/uploads/2018/08/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%BB-%D0%9A%D0%A7%D0%A1-%D0%90%D0%A2%D0%9E-%D0%93%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D1%83%D0%B7%D0%B8%D1%8F-%D0%BE%D1%82-21-%D0%B0%D0%B2%D0%B3%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B0-2018-%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D0%B0.pdf>

⁵ <https://drive.google.com/file/d/175WgtuTfw42d76ZOKqV2ZVSswVmdcblF/view?ths=true>

⁶ <https://promolex.md/wp-content/uploads/2018/09/Raport-intermediar-de-monitorizare-a-intrunirilor-august-2018.pdf>, pag. 9

⁷ <https://drive.google.com/file/d/175WgtuTfw42d76ZOKqV2ZVSswVmdcblF/view?ths=true>

uniformitate în actele de impunere și respectiv ridicare a interdicției prin adoptarea unei decizii de o instanță inferioară care are drept scop anularea unei dispoziții emise anterior de o instanță superioară.

- La data de 22.09.2018, la Comrat a avut loc o manifestație de deschidere a unui magazin, iar pe 23.09.2018 în Vulcănești a avut loc Festivalul portului național⁸ (ediția anterioară a Festivalului portului național a avut loc pe 30.08.2017).⁹
- Activitatea piețelor comerciale nu a fost afectată în nici un fel pe durata valabilității Dispoziției din 23.08.2018.

Concluzii:

- ❖ Prin aprobarea Dispoziției privind interzicerea manifestărilor culturale și sportive în UTA Găgăuzia, Comitetul Executiv al UTA Găgăuzia și-a depășit competențele conferite de Legea privind întrunirile. Decizia de interzicere aparține instanței de judecată și poate fi aplicată individualizat pentru fiecare întrunire separat.
- ❖ Lipsa unei Decizii a Comitetului Executiv al UTA Găgăuzia privind revizuirea/anularea unei dispoziții adoptate anterior nu poate fi substituită prin decizia în acest scop a unei alte autorități din subordinea Comitetului Executiv al UTA Găgăuzia.

Situațiile analizate în perioada 1 - 30 septembrie 2018

01.09.2018. Chișinău. Marșul Centenar.

Constatări:

- În zilele de 30 iulie, 15 august și 21 august 2018, Primăria mun. Chișinău a organizat ședințe comune cu participarea organizatorilor, care au notificat despre desfășurarea întrunirilor publice în PMAN, pentru zilele de 26.08.2018 și 01.09.2018. Pentru ziua de 01.09.2018, Primăria a înregistrat 3 declarații prealabile din partea:
  - PSRM (depusă pe 21.04.2015¹⁰) pentru o manifestație sub formă de miting cu participarea a 20000 de persoane, începînd cu 01.09.2018 și pînă la 31.12.2018. Responsabili de întrunire au fost desemnați domnii Vasile Bolea, Grigore Novac, Ion Ceban, Vlad Batrîncea și Igor Dodon.

⁸ <http://nokta.md/%D1%81%D0%B5%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D1%8F-%D0%B2-%D0%B2%D1%83%D0%BB%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D0%B5%D1%88%D1%82%D0%B0%D1%85-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B9%D0%B4%D0%B5%D1%82-%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B9/>
<http://nokta.md/%D1%84%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%B3%D0%B0%D0%BB%D0%B5%D1%80%D0%B5%D1%8F-7-%D0%BB%D1%83%D1%87%D1%88%D0%B8%D1%85-%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D0%B8%D0%B9-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B4%D1%81%D1%82/>

⁹ <http://gagauzinfo.md/index.php?newsid=35070>

¹⁰ <https://intruniri.chisinau.md/index.php?tzinfo=-180#?mod=meetings&do=ShowMeeting&Mid=3890&date=2018-09-01&back=list&targetid=maincontent>

- A.O. Credință Patriei, Unirea ODIP, Tinerii Moldovei (depusă pe 27.03.2018¹¹) pentru a desfășura în perioada 1-2 septembrie 2018, între orele 08-00-23.00, o *Manifestație Național-Patriotică*, cu participarea a 50000 de persoane în PMAN, Porțile Sfinte, în perimetrul străzilor A. Pușkin și Bănulescu Bodoni. Responsabili de întrunire au fost desemnați domnii Ghenadie Cosovan, Vlad Bilețchi și Anatol Ursu.
- Grupul "Гражданское Общество" (depusă pe 25.06.2018¹²) pentru desfășurarea unei întruniri cu participarea a 5000 de persoane, cu scopul anunțat de a protesta contra scumpirii prețurilor la carburanți.
- În cadrul ședințelor, Grupul "Гражданское Общество" a anunțat că nu va desfășura o întrunire pe data de 01.09.2018. Ceilalți doi organizatori nu au ajuns la un compromis în privința partajării PMAN în ziua de 01.09.2018. Prioritate pentru organizare revenea PSRM, datorită datei anterioare de depunere a declarației prealabile.
- Pe 31.08.2018 PSRM a anunțat că nu va desfășura¹³ vreo întrunire pe 01.09.2018.
- Grupul de organizații unioniste intitulat "Alianța pentru Centenar", a anunțat public¹⁴ desfășurarea întrunirii Marea Adunare Centenară la data de 01.09.2018 în PMAN, în intervalul 12:00-15:00. Potrivit organizatorilor, în prealabil s-a convenit cu INP un traseu pentru intrarea în oraș și accesul în PMAN a participanților la Marșul Centenar: din direcția Bariera Sculeni - bd Ștefan cel Mare - sens giratoriu Creangă - PMAN.
- Evenimentul planificat urma să încheie Marșul Centenar început la 1 iulie 2018, la Alba Iulia, România. În cadrul acestui marș, organizatorii și-au propus parcurgerea a 1300 km pe jos: Alba Iulia, România – Chișinău, Republica Moldova, în contextul aniversării a 100 de ani de la Marea Unire din 1918.
- La traversarea frontierei de stat, grupul a avut anumite obstacole. Astfel, la data de 27.08.2018, participanții la Marșul Centenar au ajuns la punctul de trecere în Republica Moldova – Leușeni. Aici, aceștia au fost blocați între punctele de trecere România-Republica Moldova până la data de 28.08.2018 (când li s-a permis trecerea hotarului Republicii Moldova). Motivul invocat de Poliția de Frontieră a fost comportamentul inadecvat și provocator al unor persoane din cadrul grupului, refuzul de a se conforma procedurilor legale de trecere și o serie de injurii și amenințări proferate în discuțiile cu reprezentanții Poliției de Frontieră.¹⁵

¹¹ <https://intruniri.chisinau.md/index.php?tzinfo=-180#?mod=meetings&do=ShowMeeting&MId=5962&date=2018-09-01&back=list&targetid=maincontent>

¹² <https://intruniri.chisinau.md/index.php?tzinfo=-180#?mod=meetings&do=ShowMeeting&MId=6244&date=2018-09-01&back=list&targetid=maincontent>

¹³ <https://10tv.md/2018/08/31/video-psrm-se-retrage-in-favoarea-unionistilor-pe-1-septembrie-fara-socialisti-in-pman/>

¹⁴ <https://www.facebook.com/events/1486092148158963/>

¹⁵ <http://border.gov.md/index.php/ro/4312-27-august-2018;>

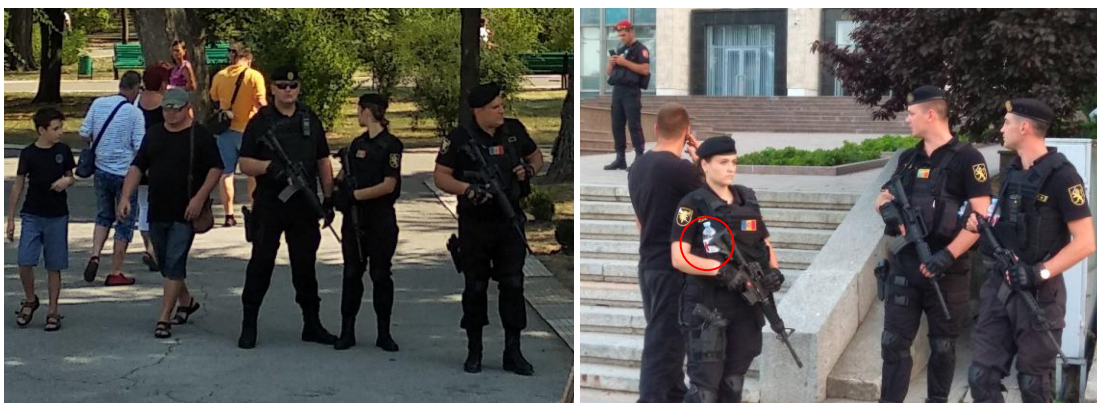
<http://border.gov.md/index.php/ro/4313-28-august>

- La data de 01.09.2018, la ora 12:00, a început desfășurarea întrunirii în PMAN. La întrunire au participat aproximativ 2000 de participanți, de toate vârstele, atât cetățeni ai Republicii Moldova, cât și ai României – unii din cei din urmă sosiți cu 3 autocare puse la dispoziție de administrația municipalității Iași.

Participanții la întrunirea din PMAN adunați în fața scenei unde au fost ținute discursuri și recitaluri cu muzică patriotică.

- Organizatorii au instalat în PMAN o scenă și trei corturi pentru strângere de fonduri pentru troița din Iurceni; colectarea de semnături pentru unire; și vânzarea de articole cu simbolică unionistă.
- Rolul de organizator pe parcursul întrunirii a fost asumat de domnii Constantin Codreanu (deputat în Parlamentul României),¹⁶ Ion Leășenco (președintele Blocului Unității Naționale), Vlad Bilețchi (Unirea ODIP) și Anatol Ursu (Tinerii Moldovei).
- Întrunirea a fost asistată de câteva sute de reprezentanți ai forțelor de ordine (inclusiv rezervele, carabinieri, polițiști, ofițeri ai BPDS Fulger, serviciul Poliția Dialog, studenții Academiei Ștefan cel Mare).
- Polițiștii BPDS "Fulger" au patrat zona în echipe a câte trei, dotați cu arme automat M16 și pistoale Glock. Cel puțin una dintre armele M16 din dotare, nu era completată cu încărcător cu cartușe.

Echipe cu polițiști BPDS Fulger dotați cu arme M16 și pistoale Glock, au patrat pe parcursul întrunirii, în Scuarul Catedralei (stînga) și PMAN (dreapta). Arma încercuită cu roșu nu avea încărcător cu cartușe.

¹⁶ <http://www.cdep.ro/pls/parlam/structura2015.mp?idm=77&cam=2&leg=2016>

- În jurul orei 12:55, de pe scenă organizatorii au anunțat că trei autocare, simbol al Marșului Centenar, aduse pentru o expoziție în PMAN (în interior aveau afișate materiale pe tema Unirii), au fost reținute de către poliție.¹⁷
- Motivul invocat de Inspectoratul General al Poliției al MAI pentru sechestrarea celor 3 autocare ar fi fost înregistrarea apelurilor la 112 cu informarea despre existența obiectelor interzise și substanțelor explozive în interiorul acestora.¹⁸
- În jurul orei 13:00, organizatorii întrunirii au solicitat reprezentanților forțelor de ordine să permită intrarea autocarelor în PMAN. După refuzul forțelor de ordine, a urmat un anunț din partea organizatorilor, precum că întrunirea se transformă într-un protest de durată. În intervalul de timp 13:00 – 13:45, manifestații au blocat traficul pe bd. Ștefan cel Mare, în perimetrul străzilor Bănulescu-Bodoni – Pușkin.
- La ora 13:48, la îndemnul dlui Vlad Bilețchi, participanții au plecat din PMAN în marș pe bd. Ștefan cel Mare spre fosta uzină TRACOM (str. Mihai Viteazul), unde, conform organizatorilor, ar fi fost parcate autocarele sechestrate.
- În drum spre TRACOM însă, organizatorii au anunțat că autocarele se află la intrarea în oraș (pe str. Calea Ieșilor). Participanții au continuat deplasarea spre Bariera Sculeni, iar la sosire (aproximativ la ora 15:00), au aflat că autocarele se aflau în orașul Vatra.

Participanții în marș pe bd. Ștefan cel Mare pe sensul de deplasare spre Calea Ieșilor după ce au fost informați că autocarele îi așteaptă la ieșirea din oraș.

- La deplasarea din PMAN spre TRACOM, la marș au pornit inițial mai puțin de 1000 de persoane, numărul acestora reducându-se treptat până la destinație.
- În timpul marșului pe traseul bd. Ștefan cel Mare - sens giratoriu Creangă - Calea Ieșilor - Bariera Sculeni, organizatorii s-au conformat solicitărilor forțelor de ordine, care au asistat deplasarea și au ocupat parțial carosabilul, asigurând ulterior o bandă de circulație pe sensul de deplasare pentru traficul rutier.
- După sosirea la bariera Sculeni (în jurul orei 15:00), domnii Constantin Codreanu, Ion Leașenco și Vlad Bilețchi au plecat cu mașina spre localitatea Vatra pentru a soluționa¹⁹ situația cu reținerea autocarelor.

¹⁷ <https://www.zdg.md/stiri/stiri-politice/live-adunarea-din-pnam-la-100-de-ani-de-la-marea-unire>

¹⁸ <http://politia.md/ro/content/precizare-6>

- La Bariera Sculeni, după sosire, în semn de protest față de reținerea autocarelor, participanții au blocat traficul pe str. Calea Ieșilor.
- Forțele de ordine au cerut participanților în mod repetat, cu voce tare și la megafon, să deblocheze carosabilul pentru reluarea traficului rutier.
- În jurul orei 15:20, după ce participanții au refuzat să deblocheze drumul, forțele de ordine au intervenit în forță. O parte din participanți s-au conformat și au părăsit benevol carosabilul, alții au opus rezistență. În proces, forțele de ordine au luat pe sus sau au împins participanții spre trotuar, inclusiv persoane în etate. Forțele de ordine nu purtau însemne vizibile de identificare personală.

Polițiști și Carabinieri fără însemne de identificare individuală (stînga și dreapta). Participanții adunați în jurul organizatorilor înainte de plecarea acestora spre Vatra pentru soluționarea problemei autocarelor (centru).

- După deblocarea carosabilului (aproximativ 15:30), mai mulți participanți au plecat, iar o parte s-au deplasat pe jos, pe trotuar, de la Bariera Sculeni spre PMAN, unde au ajuns în jurul orei 17:15 (circa 200 de persoane).
- Domnii Constantin Codreanu, Ion Leășenco și Vlad Bilețchi reveniseră în PMAN până la reîntoarcerea participanților. Aceștia au anunțat că autocarele sunt în custodia poliției, undeva în direcția s. Cojușna și au anunțat intenția de a rămâne în PMAN până la rezolvarea situației.
- În jurul orei 20.00, la solicitarea participanților la manifestație și a lui Vlad Bilețchi, Poliția Dialog a intervenit pentru a determina o terță persoană care instiga spiritele, să plece din PMAN. Din afirmațiile participanților la manifestație, inițial, pe parcursul zilei, instigatorul a fost prezent la marș purtând uniforma forțelor de ordine (care concret – a rămas neidentificat), iar ulterior a revenit îmbrăcat în formă civilă.

---

¹⁹ Lângă localitatea Vatra unde se aflau autobuzele, domnii Constantin Codreanu, Ion Leășenco și Vlad Bilețchi au întreprins tentative de a obține acces la unitățile de transport. Dat fiind faptul că tentativa a eșuat, aceștia, împreună cu alte câteva persoane, au încercat să blocheze traficul rutier, poziționându-se pe carosabil. Forțele de ordine (echipament de protecție, măști și căști, fără elemente de identificare) au intervenit în forță pentru a debloca drumul. Cei trei organizatori ai întrunirii precum și alte persoane au fost îmbrânciți, tîrșiți și luați pe sus de către forțele de ordine. După deblocarea drumului, autocarele au fost deplasate într-o direcție necunoscută. După plecarea autocarelor, cei trei organizatori, împreună cu alte persoane, au blocat repetat drumul, așezîndu-se pe carosabil, în semn de protest față de acțiunile forțelor de ordine. Forțele de ordine au intervenit din nou în forță pentru deblocarea drumului <http://protv.md/stiri/actualitate/zeci-de-mascati-la-iesirea-din-chisinau-unionistii-care-au-pornit---2335741.html>.

- La lăsarea întunericului (după ora 20.00),²⁰ PMAN - acolo unde se aflau participanții la manifestație, a rămas unicul spațiu neiluminat din zonă (a fost conectat iluminatul public de pe str. Pușkin și Bănulescu Bodoni și pe fațada clădirii Guvernului). Iluminarea publică nocturnă a fost conectată în PMAN doar după plecarea participanților, în jurul orei 00:00.

PMAN în întuneric în timpul întrunirii la aproximativ ora 21:00 (stînga) și iluminată imediat după întrunire la aproximativ 00:30 (dreapta)

- Participanții, inclusiv mai mulți adolescenți și copii, au așteptat pașnic,²¹ pe întuneric, sosirea autocarelor, în timp ce Polițiștii BPDS "Fulger" continuau a fi în preajmă cu arme automat M16 și pistoale Glock.

Polițiști BPDS Fulger cu arme M16 în PMAN după lăsarea întunericului (stînga). Participanții oboșiți s-au instalat pe jos în PMAN, așteptând soluționarea situației autocarelor; în plan îndepărtat apare clădirea Guvernului cu fațada iluminată (centru). Participanții așteptând în întuneric, așezați pe bordurile din PMAN; în plan îndepărtat, în contrast cu întunericul din PMAN ard luminile nocturne de pe str Bănulescu Bodoni (dreapta).

- După ora 20:00, s-a anunțat informal că dacă participanții nu vor pleca pînă la ora 23:00, forțele de ordine vor interveni pentru a dispersa întrunirea. Informația respectivă a fost confirmată de organizatorii manifestației care, la Conferința de presă din 03.09.2018,²² au declarat că dl Gheorghe Cavcaliuc (șef-adjunct IGP) le-a comunicat participanților la întrunire că la ora 23:00 polițiștii vor intra în forță în PMAN pentru a dispersa manifestații.
- După ora 23:00, forțele de ordine au solicitat participanților să părăsească PMAN și să se deplaseze pe jos pînă la str. Constantin Tănase (lîngă Ministerul Finanțelor) pentru a se îmbarca în autocarele care au pornit de la Strășeni spre Chișinău (în

²⁰ <https://www.facebook.com/ursu.anatol.1/videos/2182276905130163/>

<https://www.facebook.com/ursu.anatol.1/videos/2182259078465279/>

²¹ <https://www.facebook.com/ursu.anatol.1/videos/2182457148445472/>

²² <https://www.youtube.com/watch?v=TT12TSn5eNQ>

jurul orei 22:00, autocarele au fost percheziționate la Strășeni, nefiind identificate careva obiecte interzise sau materiale explozive).

- În jurul orei 23:30, participanții au plecat pe jos spre locul indicat, de unde după îmbarcarea în autocare, la 00:23 au plecat spre frontiera cu România, fiind escortați de poliție.

Două din autocarele participanților (unul galben și unul roșu), pe str. C. Tănase, în fața Ministerului Finanțelor în jurul orei 00:00 înainte de îmbarcarea participanților.

- La data de 02.09.2018, Serviciul Protecție Internă și Anticorupție a MAI a anunțat²³ că s-a autosesizat și a inițiat o anchetă privind acțiunile angajaților MAI, pentru examinarea circumstanțelor și stabilirea cauzelor care au condus la incidentele din timpul manifestației de la 01.09.2018.
- La data de 02.09.2018, astfel cum au anunțat în declarația prealabilă din 27.03.2018, unioniștii s-au adunat din nou în PMAN pentru o întrunire în care au dansat hora unirii. Întrunirea respectivă nu a ridicat probleme organizatorice.
- Conform afirmațiilor dlui Vlad Bilețchi, președintele Asociației „UNIREA – ODIP”, și Ion Leascenco, președintele Blocului Unității Naționale, la data de 24.09.2018, aceștia au primit amendă de 1500 de lei pentru „blocarea intenționată a străzii”. (art. 225 din Codul Contravențional - Blocarea intenționată a arterelor de transport).

Încadrarea legală

- Dotarea cu arme letale contravine expres recomandărilor prevăzute în ”Liniile directoare privind libertatea întrunirilor pașnice” ale OSCE/ODIHR²⁴ care prevăd că ”Guvernele ar trebui să dezvolte o serie de mijloace de răspuns care să permită o utilizare diferențiată și proporțională a forței. Măsurile de răspuns ar trebui să includă arme de incapacitare non-letale pentru a fi utilizate în situații adecvate când alte intervenții pașnice au eșuat.”
- Marșul desfășurat între 13:48-15:00 pe traseul PMAN-Bariera Sculeni nu a fost indicat în declarația prealabilă și prin urmare reprezintă o abatere de la condițiile

²³ <https://mai.gov.md/ro/content/comunicat-de-presa-35>

²⁴ Secțiunea: Utilizarea forței §172 ”Liniile directoare privind libertatea întrunirilor pașnice” OSCE/ODIHR <https://www.osce.org/odihr/73405?download=true>

notificate de desfășurare a întrunirii (locația declarată a întrunirii - PMAN). Acesta poate fi calificat ca o întrunire spontană ale cărei inițiere și desfășurare au fost un răspuns direct și imediat la situația creată în legătură cu reținerea autobuzelor. Întrunirile spontane²⁵ sunt o formă legală a întrunirilor și sînt exceptate de la procedura obișnuită de notificare.

- Solicitarea forțelor de ordine de a debloca carosabilul pe str. Calea Ieșilor a fost o cerere legitimă și executată în condițiile legii cu avertizarea prealabilă a participanților.
- În procesul de aplicare a forței fizice, forțele de ordine nu au respectat restricțiile legale,²⁶ cu referire la faptul că în rîndul participanților care au blocat drumul erau minori, femei și persoane în etate care au fost supuse aceluiași tratament, deși legea impune evitarea pe cît posibil a aplicării forței fizice împotriva acestora.
- Conform recomandărilor OSCE/ODIHR privind Libertatea întrunirilor pașnice²⁷ forțele de ordine trebuie să fie clar identificabile în mod individual prin purtarea sau afișarea unei forme de identificare (cum ar fi un număr de identificare) pe uniformă și / sau pe cap, iar informația de identificare să nu fie eliminată, acoperită sau împiedicată în vreun fel citirea acesteia în timpul întrunirii.
- Conform Legii privind întrunirile²⁸, autoritățile publice asigură pe durata întrunirii serviciile care sînt prestate în mod obișnuit. Iluminatul nocturn al spațiilor publice este un astfel de serviciu, de care participanții la întrunire trebuiau să beneficieze la aflarea în PMAN. Iluminatul stradal în locul public se pare că a fost deconectat intenționat odată ce în mod obișnuit această porțiune de carosabil este iluminată, iar după plecarea participanților lumina a fost aprinsă.

Concluzii:

- ❖ Având în vedere caracterul legal și pașnic al întrunirii nu este clară necesitatea și intenția dotării forțelor de ordine cu arme de foc. În condițiile în care legea interzice aplicarea armelor de foc la întrunirile pașnice, iar unele din aceste arme nici nu erau dotate cu încărcătoare cu cartușe, afișarea acestor arme a incitat și a provocat o anumită stare de spirit în rîndul participanților la întrunire.

²⁵ Legea nr. 26 privind întrunirile din 22.02.2008, privind întrunirile Articolul 3. Noțiuni principale
... *întrunire spontană* - întrunire ale cărei inițiere și desfășurare reprezintă un răspuns direct și imediat la evenimentele din societate și care, din punctul de vedere al participanților la aceasta, nu poate fi amînată, motiv pentru care procedura ordinară de notificare nu este posibilă;

²⁶ Legea Nr. 218 din 19.10.2012 privind modul de aplicare a forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc Articolul 6. Restricții la aplicarea forței fizice

(1) Se va evita, pe cît este posibil, aplicarea forței fizice împotriva minorilor, în cazul cînd vîrsta acestora este evidentă sau este cunoscută, împotriva femeilor, a persoanelor în etate și a persoanelor cu semne vizibile de invaliditate.

²⁷ §153, Recomandările OSCE/ODIHR privind libertatea întrunirilor pașnice <https://www.osce.org/odihr/73405>

²⁸ Legea nr. 26 privind întrunirile din 22.02.2008, privind întrunirile Articolul 10. Procedura notificării

(4) Autoritățile publice vor întreprinde acțiunile necesare pentru asigurarea serviciilor solicitate de către organizator, care sînt în mod obișnuit prestate prin intermediul organelor din subordine și al întreprinderilor pe care le administrează.

- ❖ Forțele de ordine au procedat în spiritul legii, respectând principiile²⁹ de proporționalitate și de prezumpție în favoarea desfășurării întrunirilor, facilitând desfășurarea marșului spontan al participanților la întrunire, care nu a fost notificat prin procedură obișnuită.
- ❖ Forțele de ordine au aplicat forța fizică pentru deblocarea circulației rutiere pe str. Calea Ieșilor, după avertizarea participanților, fără a face uz în prealabil de alte metode și instrumente non-violente. Poliția ar fi trebuit să epuizeze toate metodele non-violente de convingere a participanților. Serviciul Poliția Dialog urma să-și asume funcția de dialog și negociere în situații precum cea creată și să aplice metode persuasive, iar dacă acestea eșuau, să recurgă la alte metode inclusiv aplicarea forței fizice cu respectarea tuturor restricțiilor legale, pentru atingerea unor scopuri legale.
- ❖ Lipsa formelor de identificare individuală a polițiștilor și carabinierilor face aproape imposibilă identificarea și respectiv tragerea la răspundere a acestora în eventualitatea unor acțiuni ilegale ale acestora asupra participanților la întruniri. Acest fapt favorizează abuzuri din partea forțelor de ordine în situații tensionate.
- ❖ Lipsa iluminării în PMAN și în Scuarul Catedralei este o situație neobișnuită, care a creat un sentiment de insecuritate și teamă în rândul protestatarilor pe parcursul întrunirii din 01.09.2018. Primăria mun. Chișinău care, prin instituțiile subordonate, este responsabilă de prestarea acestui serviciu, urmează să explice care au fost cauzele și circumstanțele deconectării iluminării. Dacă deconectarea a fost determinată de solicitări venite din partea IGP, acesta urmează să prezinte explicații privind necesitatea aplicării acestei măsuri ieșite din comun.
- ❖ Cumulativ, măsurile luate de autoritățile publice, care includ deconectarea iluminatului public, patrularea cu arme de foc, suprapuse cu reținerea timp de aproape 12 ore a autobuzelor participanților, au fost de natură să tensioneze artificial atmosfera pe parcursul întrunirii și să incite spiritele.

1-14.09.2018. Chișinău. Grădina Publică Ștefan cel Mare, în preajma cafenelei Guguță. OccupyGuguță

Constatări:

- La data de 01.09.2018, participanții grupului OccupyGuguță au reclamat faptul că o cisternă apreciată ca fiind proprietate a Î.M. "Asociația de gospodărire a spațiilor verzi", ar fi deversat mase fecale în apropierea locului de desfășurare a întrunirii.
- La data de 03.09.2018 (ora 08:40), în timpul careului organizat cu ocazia începerii noului an de studii, participanții s-au deplasat în curtea Liceului Gh. Asachi (Chișinău) pentru a distribui foi volante, a colecta semnături pentru petiția privind

---

²⁹ Legea nr. 26 privind întrunirile din 22.02.2008, privind întrunirile Articolul Articolul 4. Principii de bază

majorarea salariilor personalului didactic și non-didactic³⁰. Poliția a întrerupt colectarea de semnături, invocînd faptul că nu ar fi legală, însă fără a prezenta argumente în acest sens.³¹

- În dimineața zilei de 05.09.2018³², participanții au identificat lîngă cort un miros înțepător și urme ale unei substanțe lichide necunoscute. Persistența mirosului a fost confirmată și de observatorul Promo-LEX.
- Organizatorii au apelat la mai multe Servicii cu solicitarea de a constata și investiga situația. A reacționat doar Serviciul 904 al S.R.L. "Chișinău-gaz". Reprezentanții serviciului menționat au cercetat locul de amplasare a protestatarilor în scopul identificării sursei mirosului,³³ constatînd că nu există pericole de scurgeri de gaze. Alte servicii (poliția, Centrul de Sănătate Publică mun. Chișinău al Agenției Naționale pentru Sănătate Publică) nu au reacționat la apelurile organizatorilor.

Angajații Chișinău-GAZ în procesul de inspectare a locului întrunirii pentru identificarea scurgerii de gaz (captură de pe OccupyGuguță)³⁴

- În dimineața zilei de 08.09.2018 (aproximativ 05:00), persoane necunoscute au răspândit atât în preajma, cât și în interiorul cortului protestatarilor (prin geam) o substanță cu miros persistent și înțepător. Unii din participanții la întrunire, aflați la fața locului, au afirmat că au fost stropiți cu această substanță. Persistența mirosului a fost confirmată de observatorul Promo-LEX.
- Suprafața cortului stropită cu substanța neidentificată s-a destrămat peste cîteva zile.

Acoperișul (stînga) și peretele lateral (centru și dreapta) ale cortului, care prezentau găuri erodate și destrămări, presupus a fi provocate de substanța cu care a fost stropit de persoane necunoscute.

³⁰<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfKoAnf6iHTGS1y9KAuqAtaHdgt1B1SshQ3ha2Og4lHDzs7YQ/viewform>

³¹ <https://www.facebook.com/occupyguguta/videos/721740188165366/>;
<https://occupyguguta.wordpress.com/2018/09/03/campania-profesoriiemerita/>

³² <https://www.facebook.com/occupyguguta/videos/1929510233759038/>

³³ <https://www.facebook.com/occupyguguta/videos/323991551703447/>

³⁴ https://www.facebook.com/occupyguguta/?_tn=%2CdkC-R&eid=ARBDQROGx7m2Bqtj766G_OfNpIF-EgXROE_y9x9cf9GTsatGzOjcXve8qMInp61ANWzHpi9L6asPMYgU&hc_ref=ARTKgTvvjUxTqqjF3PVwWfZjOInxCrtllTuzh9n778_GLIU4UuCuMjDQZloLiMfuNI

- La data de 14.09.2018, organizatorii OccupyGuguță au demontat cortul și au încheiat protestul non-stop. Pe gazonul de la locul întrunirii, organizatorii au instalat un schelet de cort, fabricat din lemn.

Organizatorii în procesul de evacuare a lucrurilor de la locul întrunirii în seara zilei de 14.09.2018 (stînga). Scheletul de cort, din lemn instalat de organizatori după încheierea protestului non-stop (dreapta).

- La data de 26.09.2018, persoane necunoscute au rupt scheletul de cort. În replică, a doua zi, organizatorii au plasat replici în miniatură ale scheletului de cort³⁵ și înscrisuri cu inscripția #PROTEST PERMANENT și #OCCUPYGUGUȚĂ

Machetele miniaturale plasate de organizatori la locul întrunirii după ce scheletul de cort, din lemn a fost fărâmat de persoane necunoscute.

Încadrarea legală:

- Potrivit art. 9 din Legea nr. 26 din 22.02.2002 privind întrunirile, organizatorii întrunirii pot monta construcții temporare cu condiția ca acestea să nu creeze inconveniențe trecătorilor sau celorlalți participanți.
- Conform art. 20 din aceeași lege, autoritatea administrației publice locale nu poate solicita plăți pentru acordarea serviciilor care, în mod obișnuit, sunt prestate, în scopul desfășurării întrunirilor, prin intermediul organelor din subordine și al întreprinderilor pe care le administrează.

³⁵https://www.facebook.com/occupyguguta/?hc_ref=ARSc8zxN45eZhoSle5saz3lnlXtZMiRouio5PcqfBrPzvUphw6UwdNW47jZyrGachH0&fref=nf&_xts_%5B0%5D=68.ARB_zlOgPCbvO56M-yhU2SWX6llqhmIUlxdeGrjKhxB2GKLoUrTqmoF-yt5fBypwkDEqe1k34kpOWMNRckrb7fYVlvgJH-Cx6IQPGm-aX00cA9nW9nsI-fBvN0Io6-1a9JlX9rpxfSb_s68idUB2-Rp_EVjZzTpE0IWjdlU6lmKCzKNODlbtA&_tn_ =kC-R

- Potrivit art. 13 din legea menționată, participanții aveau dreptul să răspândească informații cu privire la desfășurarea întrunirii sau orice altă informație relevantă, de a încuraja publicul să participe la întrunire prin adresări verbale, foi volante.

Concluzii:

- ❖ Primăria mun. Chișinău și instituțiile din subordine urmau să verifice veridicitatea toxicității mirosului, precum și să înlăture sursa și mirosul acesteia – mai ales în contextul derulării cazului respectiv într-un spațiu public, unde persista riscul de a fi afectat orice cetățean care se deplasa prin preajmă (Grădina Publică Ștefan cel Mare), nemaivorbind deja de drepturile care le sunt inerente organizatorilor întrunirii respective.
- ❖ Angajații poliției nu au avut dreptul de a interzice diseminarea foilor volante de către participanții la întrunire, aceasta fiind o încălcare expresă a prevederilor legii, precum și o limitare nejustificată a dreptului la libera exprimare.

14.09.2018. Chișinău. Declarațiile președintelui RM cu privire la interzicerea manifestațiilor LGBT.

Constatări:

- La data de 14.09.2018, în discursul susținut în deschiderea celui de-al XII-lea Congres Mondial al Familiilor,³⁶ Președintele Republicii Moldova - dl Igor Dodon, a declarat: *"Organizarea festivalelor minorităților sexuale și al altor manifestări care contribuie la răspândirea principiilor imorale, trebuie condamnată cu fermitate, poate chiar scoasă în afara legii."*³⁷ Concomitent, în cadrul conferinței, s-a argumentat necesitatea de a interzice întrunirile organizate de către grupurile de persoane care nu împărtășesc valorile tradiționale.

Încadrare legală

- Potrivit legii, doar instanța de judecată poate dispune interzicerea desfășurării anumitei întruniri.³⁸ Nu poate fi interzisă organizarea întrunirilor doar datorită inițierii acestora la solicitarea anumitor categorii/grupuri de persoane.
- În discurs, printre altele, Președintele Republicii Moldova îndeamnă la încălcarea legislației Republicii Moldova și anume:

³⁶ Al XII-lea Congres Mondial al Familiei a avut loc în perioada 14-16 septembrie 2018, la Palatul Republicii din Chișinău. La Congres au participat printre alții, E.S Cardinalul Petro Parolin; Olga Epifanova, vice-președintele Dumei de Stat din Federația Rusă; Brian Brown, președintele Organizației Internaționale pentru Familie; Prințul Louis de Bourbon din Franța, reprezentanți ai mitropoliilor din mai multe state, organizații obștești, persoane publice.

³⁷Min. 23:00 <https://www.privesc.eu/arhiva/83634/Deschiderea-Congresului-Mondial-al-Familiei>

³⁸ A se vedea art. 14 al. 5 și 6, în coroborare cu art. 8 a Legii nr. 26 din 22.02.2002 privind întrunirile.

- libertatea opiniei și a exprimării (art. 32)³⁹, precum și egalitatea (art. 16)⁴⁰ prevăzute în Constituția Republicii Moldova;⁴¹
- principiile de bază prevăzute în Legea privind întrunirile⁴²:

b) nediscriminarea, conform căreia dreptul la întrunire este garantat tuturor persoanelor, indiferent de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere, de origine socială sau de oricare alt criteriu;

c) legalitatea, conform căreia drept temeiuri justificative pentru interzicerea întrunirii sau pentru limitarea în orice fel a libertății întrunirilor pot servi doar prevederile legale, fără ca autoritățile publice să poată pune în discuție oportunitatea unei întruniri.

Concluzii:

- ❖ Declarațiile Președintelui Republicii Moldova nu au nici un efect juridic în privința întrunirilor publice și nu ar trebui luate în considerare în procesele administrative de reglementare a organizării oricăror întruniri. Cu toate acestea, asemenea declarații pot duce la crearea anumitor tensiuni la desfășurarea întrunirilor de către grupurile vizate de către Președinte.

---

³⁹ Constituția Republicii Moldova Articolu 32. Libertatea opiniei și a exprimării.

Oricărui cetățean îi este garantată libertatea gândirii, a opiniei, precum și libertatea exprimării în public prin cuvânt, imagine sau prin alt mijloc posibil.

⁴⁰ Constituția Republicii Moldova Articolul 16. Egalitatea

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

⁴¹ http://lex.justice.md/document_rom.php?id=44B9F30E:7AC17731

⁴² Legea nr. 26 privind întrunirile din 22.02.2008, privind întrunirile Articolul Articolul 4. Principii de bază

RECOMANDĂRI

Organizatorilor și participanților la întruniri

- 📖 Să respecte legislația Republicii Moldova în domeniul întrunirilor publice, în special în privința modificării spațiilor în care a fost declarată inițial desfășurarea întrunirilor.

Primăriei mun. Chișinău și instituțiilor din subordine competente

- 📖 Să examineze incidentul cu privire la deversarea substanțelor cu miros înțepător în preajma locului întrunirii organizate de grupul OccupyGugută.
- 📖 Să verifice legalitatea acțiunilor Î.M. "Lumteh" sau a altor instituții din subordine în privința deconectării iluminării în PMAN în seara zilei de 01.09.2018.

IGP (și DTC, acolo unde este cazul)

- 📖 Să examineze incidentul cu privire la interzicerea diseminării foilor volante de către grupul OccupyGugută din 03.09.2018.
- 📖 Să examineze incidentul cu privire la distrugerea scheletului de cort instalat de către grupul OccupyGugută în data de 26.09.2018.
- 📖 Să asigure forțele de ordine cu semne vizibile de identificare individuală.

Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității

- 📖 Să se autosesizeze pe marginea discursului instigator la discriminare, pronunțat de către Președintele RM în cadrul conferinței din 14.09.2018.